

میژوو، جوگرافیا و شیوازی ژیان

میژووی ئایسله‌ند – خاله گرنه‌کان

ئاوه‌دان‌بوونه‌وی ئایسله‌ند

- کاتیک که خه‌لک بو ژیان له‌وئ بو ئهو و لاته کوچیان کرد، ئایسله‌ند ئاوه‌دان بووه ئهو کاته، هیچ خه‌لک‌یک، هیچ شاروچکه و تاراده‌یه‌ک هیچ گیانه‌وه‌ر له ئایسله‌ند نه‌بوو.
- باشت‌ترین نیشه‌جی‌بووانی ناسراو Ingólfur Arnarson، که له ره‌میک‌یا‌فیک نیشه‌جی‌بوون له نزیکه‌ی سالی 870.
- له ماوه‌ی ئاوه‌دان‌بوونه‌وه (870-930)، هه‌زاران که‌س، به‌گشتی له نه‌رویجه‌وه به که‌شتی به‌ره‌وه ئایسله‌ند رو‌یشتن. ئه‌وان هاو‌ریه‌تی کران له‌لایه‌ن هاوسه‌ر و کو‌یله‌کانیان، هه‌ندیک له‌وان له ئیرلاند و دوورگه‌کانی به‌ریتانیا بوون.
- نیشه‌جی‌بووان له‌گه‌ل خویان ئازهل، ئامراز و که‌لوپه‌لیان هیناوه.

میژووی ئایسله‌ند:

ئاوه‌دانبوونه‌وه‌ی ئایسله‌ند، به‌رده‌وامه.

- نیشته‌جی‌بووه‌کان به‌گشتی به‌ناوی فایکینگه‌کان ناویان ده‌هینریت.
- فایکینگه‌کانی ولاتانی سکاندیناوی و به‌ریتانیا به‌کشتی‌رۆشتن بۆ ولاتانی تر و که‌لوپه‌لی به‌نرخ- و خه‌لک – له‌شارو و گونده‌کان دزی.
- فایکینگه‌کان له‌ئایسله‌ندی که‌م و گرنه‌ترین جووتیاره‌کان بوو، ئه‌گه‌رچی ئه‌وان بۆ سه‌ربه‌ری و هه‌یز له‌نیوان خۆیاندا شه‌ریان کرد.
- ئه‌و جووتیارانه‌ ده‌وله‌مه‌نده‌یه‌ی که‌ زه‌وی فراوانیان هه‌بوو به‌هاو‌رییه‌تی هاو‌جووتیاره‌کان بوون به‌سه‌رکرده‌.

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

میژووی ئایسلەند: Alþingi
ئالتینگی (پەرلەمانی ئایسلەند)

- ئالڭىڭى / Alpingi پەرلەمانى ئايسلەند، كۆنترىن پەرلەمانى چالاكە لە جىهاندا. www.althingi.is
- ئەم پەرلەمانە لە سالى 930 لە ئىنگىلىز دامتازا و ھەتا سالى 1799 لەوى بەرپوۋە دەچوو.
- ئالڭىڭى دامتازىرانوۋە لە رەيكيافىك لە سالى 1844، دووبارە بنىاتتار، لە بىناى پەرلەمانى لە Austurvöllur.
- 63 ئەندامى پەرلەمان لە ئالڭىڭى ئامادەن. ئەوان بە نوڭەرايەتى پارتىيە سىياسىيەكان كە بە دەنگى نەڭنى ھەلدەبژىردىن لە پەرلەمان دادەنیشن.
- ھەر 4 سال جاريك.
- پاش ھەلېزاردن، حكومت پىكدەھىنرئىت و ۋەزىرەكانى حكومت دادەنرىن.

[This](#) Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

This Photo by Unknown Author is licensed under CC BY-ND

میژووی ئایسلەند: مافی دەنگدان و سەرۆکی ئایسلەند

Mynd: <https://www.forseti.is/>

- لە ساڵی 1915 هەندیك لە ژنانی ئایسلەند مافی دەنگدانیان بەدەست هێنا.

- لە ساڵی 1920، هەر کەسێک کە تەمەنی سەرۆکی 25 ساڵ بوو مافی دەنگدانی هەبوو. گەم کەمە تەمەنی دەنگدان دابەزی و ئیستا 18 ساڵە.

- سەرۆک کۆماری ئایسلەند هەر چوار ساڵ جارێک هەڵبژێردرێت.

- سەرۆک کۆماری ئایسلەند Guðni Th. Jóhannesson

- یەكەم ژن کە بەشیوەی دیمۆکراسی وەك سەرۆک کۆمار لە جیهان هەلبژێردرا، فیکدیس فینبۆگادۆتیر / Vigdís Finnbogadóttir

بوو لە ساڵی 1980. ئەو بۆ 16 ساڵ سەرۆک کۆمار بوو.
www.forseti.is

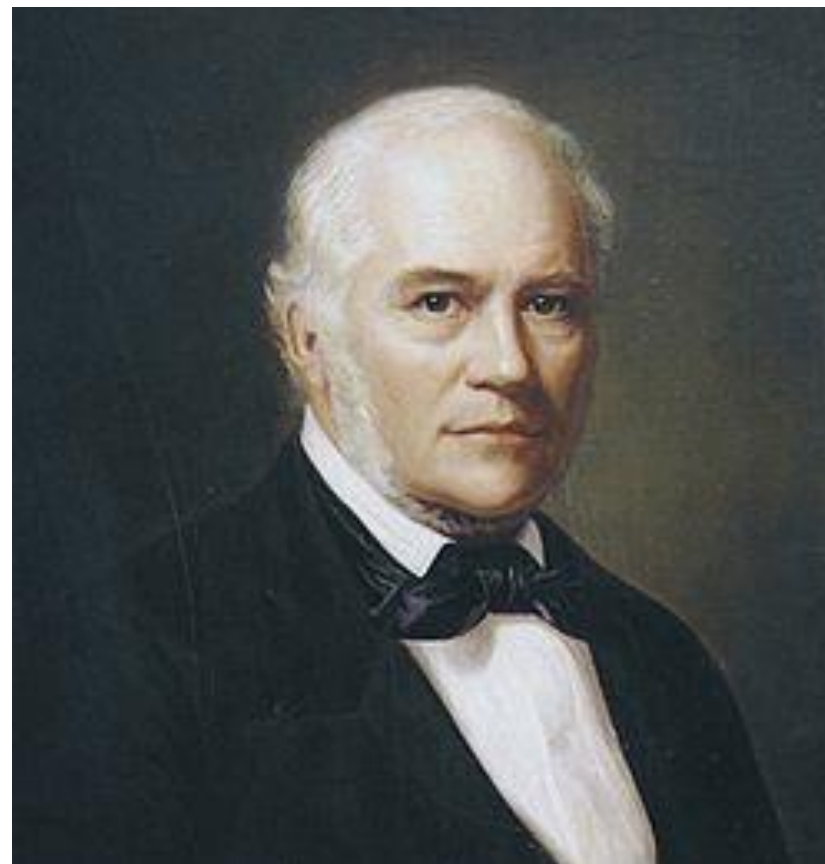

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC-ND](#)

میژووی ئایسله‌ند:

سهر به‌خوویی ئایسله‌ند

- ئایسله‌ند له ساڵی 1262 کهوته بن دهستی نه‌رویج و پاشان له‌لایهن دانیمارکه‌وه داگیرکرا.
- یۆن سیگوردسون/Jón Sigurðsson پارێزه‌ری هه‌ره ناوداری سهر به‌خوویییه، پشووی نیشتمانی ئایسله‌ند ڕۆژی له‌دایکبوونی ئه‌وه که ده‌کاته، ۱۷ حوزه‌یران.
- ئایسله‌ندی له ۱ کانونی یه‌که‌م، ۱۹۱۸ بوو به ولاتیکی سهر به‌خۆ.
- کۆماریی ئایسله‌ند له ۱۷ی حوزه‌یران، ۱۹۴۴ دامه‌زرێنرا.
- ئایسله‌ند سهر به‌خوویی ده‌ست کهوت به‌بێ شه‌ری چه‌کدار.

This Photo by Unknown Author is licensed under CC BY-SA

میژووی ئایسلەند: ئایین

- **بیروباوەری بڤەرەستی:** نیشتهجیووانی له ئایسلەند بڤەرەست بوون وەک زۆربەیی خەڵکی باکووری ئەورووپا له ئەو کاتە. ئەوان باوەریان ھەبوو بە چەندین خودا، گۆدیسیس و خودا. قوربانی دەبەخشا بە خداکان و بۆ پیروکردنیان جەژنیان بەریۆه دەبرد.
- **مەسیحیت:** ئایسلەندییەکان له ساڵی 1000 مەسیحیتیان قەبوول کرد و گواستنەوه ئاشتییانە بوو.
- **کەنیسە:** کاسۆلیک تا کاتی چاکسازی له سەدەی شانزەھەمی له ئەوروپا سەرۆک بوو. چارەسازی له ئایسلەند له ساڵی 1550 پرووی دا و کەنیسەیی ئایسلەند ئەقەنجەلیک-لوتەرانی.

میژووی ئایسله‌ند: ئابووری

- ئایسله‌ند تا سهره‌تای سهدی بیستم کۆمه‌لگایه‌کی کشتوکالی بوو.
- مهر وهک سهرچاوه‌ی ته‌غزیه و په‌شمه‌که‌ی به‌ته‌واوه‌تی به‌کار ده‌هینرا.
- ماسیگرتن له به‌له‌می سه‌ول به‌یئ سه‌کۆ ئه‌نجام ده‌درا.
- له‌گه‌ل میکانیزه‌بوونی به‌له‌مه‌کان و پیناسه و پیشکه‌شکردنی که‌شتی راوه‌ماسی، ماسیگرتن زیادی کرد و راوگه‌ی ماسی بوو به‌گه‌وره‌ترین پیشه‌سازی.

میژووی ئایسله‌ند: خانووبه‌ره

- له سەده‌ی ۹ هه‌م بۆ ۱۹ هه‌م، زۆربه‌ی خه‌ڵکی ئایسله‌ندی ژیانیکی سه‌ره‌تایی له خانووی قور ده‌ژیان،
- بنیاتنراو له چیمه‌ن و به‌رد. ئه‌وان به‌هێز نه‌بوون به‌لام گهرمایان له‌خۆیاندا ده‌هێشته‌وه. ئه‌وان تاریک بوون، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا، و زۆر جار پریان بوو له‌ دووکه‌ڵ.
- ئیواران، خێزانه‌کان له‌ نه‌ومی سه‌ره‌وه له‌گه‌ڵ یه‌کدی داده‌نیشن و له‌و ئێشی ده‌ستیان ده‌کرد، شیعریان ده‌وت و چیرۆکیان ده‌گێراوه.
- پاش کۆتایی جه‌نگی جیهانی دووهم، له‌ ساڵی 1945، زۆر یه‌ک له‌ بینا بچووکه‌کانی ئاپارتمان له‌ ریکیافیک دروست کرا و له‌ سه‌ره‌تای ده‌یه‌ی 1970، بینای ئاپارتمان گه‌وره‌تر دروست کران له‌ Breiðholt

میژووی ئایسله‌ند: جه‌نگی جیهانی دووهم

- جه‌نگی جیهانی دووهم 1939-1945 کاریگه‌ری سهره‌کی هه‌بوو له جیهاندا بۆ نمونه له ئایسله‌ند.
- ئایسله‌ند بی‌لایه‌نی خۆی راگه‌یاند به‌لام له‌لایه‌ن به‌ریتانیا و پاشان سوپای ئه‌مریکا داگیرکرا. ده‌یان هه‌زار سهر‌باز له ولاته‌که‌دابوون.
- زۆر یه‌ک له خه‌لک و ده‌وروبه‌ری شار گواستیان‌ه‌وه بۆ ریکیافیک، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که به‌شداری کاری نزیک به سووپا بکه‌ن.
- پاش شهر، ئایسله‌ند له‌لایه‌ن ولاته یه‌ک‌گرتوو ه‌کانه‌وه یارمه‌تی پلانی مارشالی و هرگرت و به‌شی‌ک له‌و بره‌ پاره‌یه‌ی بۆ نیشته‌جی‌بوونی کۆمه‌لایه‌تی به‌کار هێنا.
- ئایسله‌ند یه‌کی‌ک له ئه‌ندامانی دامه‌زرینه‌ری ناتۆ بوو له 1949.

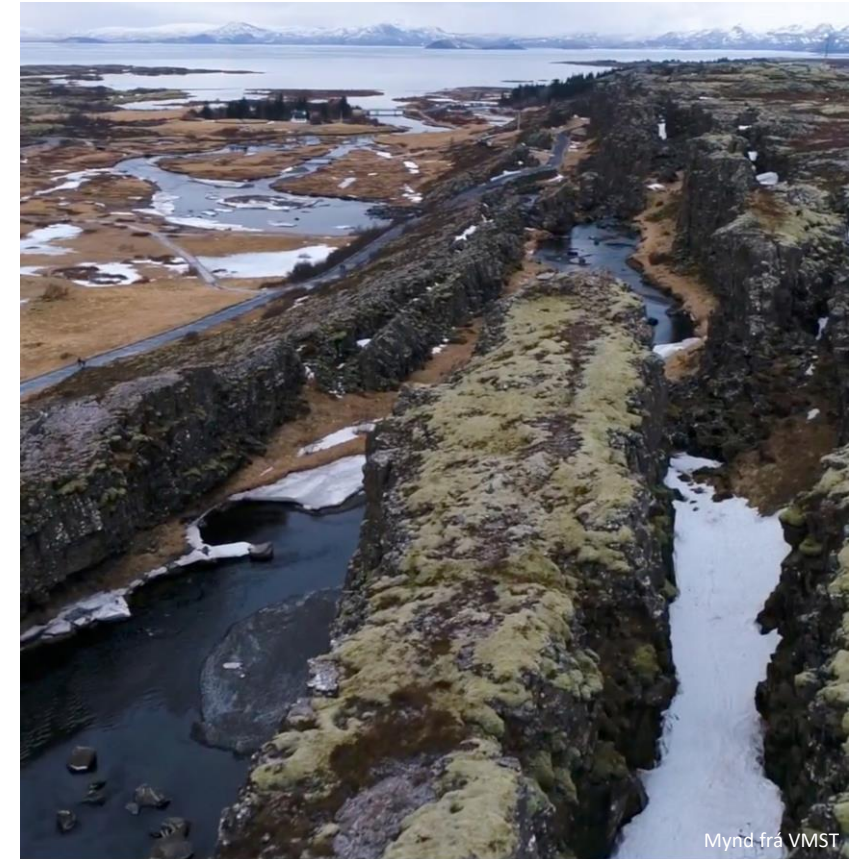
Mynd frá VMST

نایسلەندی پیشکەوتوو

- نایسلەند خاوەن ئابووری جۆراوجۆره، بەلام پیشەسازی ماسیگرتن، بەرھەمھێنانی ئەلمینیۆم و پیشەسازی گەشتوگوزار گرنگییەکی زۆری ھەیە بۆ ئابووری ئەم ولاتە.
- چووتیارەکان گوشت و سەوزە بەرھەم دەھێنن. پیشەسازی و بەرھەمھێنان جۆراوجۆره.
- کۆمپانیاکانی بەرھەمھێنانی پیشکەوتوو لە ولاتدا چالاکی دەکەن.
- لە نایسلەند ئاستی پەرۆردە تا رادەپەکی زۆر بەرزە و زۆربەیی خەلک لە قوتابخانە ئامادەیی دەخوینن. ژنان زیاتر لە پیاوکان خویندنی زانستگایان ھەیە.
- لە سەرەتای سەدەی بیستەم کە مەروڤ تیکۆشانێکی بەرچاوی کرد بۆ مافی وەکوو مافی پشووی نەخۆشی، کەمترین کاتی پشوودان، سنوورداری کردنی کاتی ئیشکردن، پشووی باوانی، یارمەتی بێگاری.
- بزووتنەوی ئافرەتان بەشێک لە تیکۆشانی مافی یەکسانییە لە نایسلەند. ئافرەتان بۆ مافی دەنگدان، مافی یەکسانی و یەکسانی رەگەزی لە ھەموو بوارەکاندا شەریان کردووە. پالیئورائەکانی پارێزگای ئافرەتان وەک نوینەری پەرلەمان چالاکیان دەکرد.
- دەیان سالی برد تا بزووتنەوی مافی ھاورەگەزبازەکان مافی یەکسان بەدەست بێنن.

جوگرافيا

- ئايسلەند دوور گەيەكى گەورەيە لە ئەقيانوسى ئەتلەس (103000 كىلۆمەترى دووجا) يە و بەشئىكە لە ئەوروپا.
- ئايسلەند گرگانى چالاک و چەندىن ناوچەى گەرمى ژىرزەوى ھەيە. لىرە سەھۆلبەندانى سىرووشتى و كىلگەى بەردى لاقاش ھەيە.
- ئەم ولاتە پروپوشى و پروەكى كەمى ھەيە.
- كەنار دەريا زۆر نارىكە، خاوەن كەنداوى تەنگ و بارىك، كەنداو و مەدخەلى فراوانە.
- ناوچە بەرزەكان 75٪ پانتايى ولات پىك دىننىت بەلام ھىچكەس لەوى ناڤى.
- شارۆچكە و گوند بەدرىژاى كەنار دەريا پىكھاتوون.

Mynd frá VMST

جوگرافيا: بوومهللرزه و تهقینهوهی گرکانهکان

- توپکلی زهوی بهبهردهوامی لهجوولهدایه. ئهمه گرژی دروست دهکات، توپکلهکه دهشکیت و بوومهللرزه بهدی دینیت.
- بوومهللرزه له ئایسلهند زۆر روو دهدات. بنهرتی زۆربهیان دووره له شوینی نیشتهجیوونی مرقهکان.
- ههرچهنده له ئیسلهند خانووبهره بههیزن، بهلام له بوومهللرزهی گهورهدا ههندیکیان زیانیان پیگهیشتووه.
- کاتیک که ماگما و گاز له قوولایی زهوییهوه دیته سهرموه بۆ سهر پرووی زهوی، گرکانهکه دهتهقیتهوه. لاقا له پرووی زهوی دهروا و خاک و خۆلهمیش دهکهویته سهر پرووی زهوی.
- له ئایسلهند تهقینهوهی گرکان زۆر روو دهدات. ناسراوترین تهقینهوهکانی گراکان له سالی رابردوودا، تهقینهوهی دوورگهکانی قیستمانهئهبیا له سالی 1973 و تهقینهوهی ئەبیافیاتلایۆکوتل Eyjafjallajökull له 2010.

This Photo by Unknown Author is licensed under CC BY-NC

جوگرافیا: کار دانه‌وه‌ی بوومه‌لهرزه

- **ئه‌گەر له کاتی ده‌سپێکردنی بوومه‌لهرزه‌دا له ناوه‌وه‌ی، رامه‌که بو دهره‌وه:**
 - له‌وه شوینیه‌ی که هه‌یت بمینه‌وه - زۆر یه‌ک له پرووداوه‌کان کاتیک پرووده‌دن که خه‌لک له‌کاتی کهوتنی خاشاک راده‌که‌ن.
 - برۆ بو ژێر میژ یان قهره‌وێله‌یه‌ک، سه‌ر و مل بپاریزه، خۆت له‌ژێر شتیکی پته‌وه به‌یله‌وه.
 - له‌ گوشه‌یه‌ک له‌لایه‌ن دیواری پالێشت یان دهرگای کراوه له‌ دیواری پالێشت، له‌سه‌ر ئه‌ژنۆ دانیشه.
 - ئه‌گەر به‌هۆی بوومه‌لهرزه له‌خه‌وه هه‌ستایت به‌ سه‌رین سه‌روو و پرووی خۆت بپاریزه..
 - دوور به‌ له‌ په‌نجهره - ئه‌وان ده‌توانن بشکێن.
- **ئه‌گەر له‌کاتی بوومه‌لهرزه له دهره‌وه‌ی ماله‌وه‌ی، رامه‌که:**
 - له‌دهره‌وه بمینه‌وه - هه‌ولده په‌ناگایه‌ک، هه‌شارگه‌یه‌ک، شوینیکی پاراستن بدۆزیوه
- **ئه‌گەر له کاتی بوومه‌لهرزه‌دا خه‌ریکی شوفیری:**
 - سه‌یاره‌که بوه‌ستینه و پارکی بکه، پشتمنی سه‌لامه‌تی خۆت ببه‌سته و له‌هه‌مان شوین که‌هه‌ی بمینه‌وه.

www.almannavarnir.is/natturuva/jardskjalftar/vidbrogd-vid-jardskjalfta

جوگرافيا:

سەھۆلدانى سرووشتى، پرووبار و تاقگەكان

- Vatnajökull لە باشورى رۆژ ھەلاتى ئايسلەند گەورەترین سەھۆلدانى سرووشتى ئەوروپاھە.
- خەلک دەتوانن بچن بۆ تۆرى گەشتيارى سەھۆلبەندان.
- ماسى سەلەمون يان سالامۆن دەكرى زارجار لە دەريا و پرووبارەكانى ئاسلەندا پراو كرىن
- لە سەرانسەرى ئايسلەند تاقگەي گەورە و بچووك ھەيە. ناسراوترين تاقگەكانى ئايسلەند دەكرى ئامازە بكرىت بە گوتلفوس / Gullfoss ، دىتتيفوس و سىليالاندسفوس.
- گرکانى سترۆككور، لە ھەريمى گەيسير Geysir، بە بەردەوامى لە ھەلچوون داھە.
- پرووبارە بەھيزەكان سووديان ليوەردەگيرترىت بۆ بەرھەمھينانى گارەبا.

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

جوگرافیا: ئاوو ھەوا

- ئايسلەند چوار وەرزی ھەيە: زستان، بەھار، ھاوین و پایز.
 - لە ھاوین، تێکرا پلەي گەرمی دەورووبەرە 10 پلەي سیلیسییە و لەنۆوان 10- بۆ 0 پلەي سیلیسی لە زستاندايە.
 - ئاوو ھەوا لە ئايسلەند دەتوانی زۆر بەخێرايی دەگۆریت، لەگەڵ رۆژیک بەفر و رۆژیک تر باران بباریت.
 - رەشەبا ھەندێ جار لە زستاندا روو دەدات، بۆنموونە لە ئاوجەي شاری. بەرپووبەرایی گەشناسی ئايسلەند سیستەمیکی ھۆشداري بە چوار کۆدی رەنگەو بەکار دێنیت: ھۆشداري سەوز، زەرد، پرتەقالی و سوور.
- www.vedur.is
- ھۆشداري پرتەقالی و سوور دەبێت بەجیددی وەر بگیری. خەلک دەبێ ھەول بدەن لە مالهو بەمێنەو و خۆ بەدوور بگرن لە سەفر و مندالەکانیش نابێ بەخۆیانەو بچن بۆ قوتابخانە و یان لە قوتابخانەو برونەو.

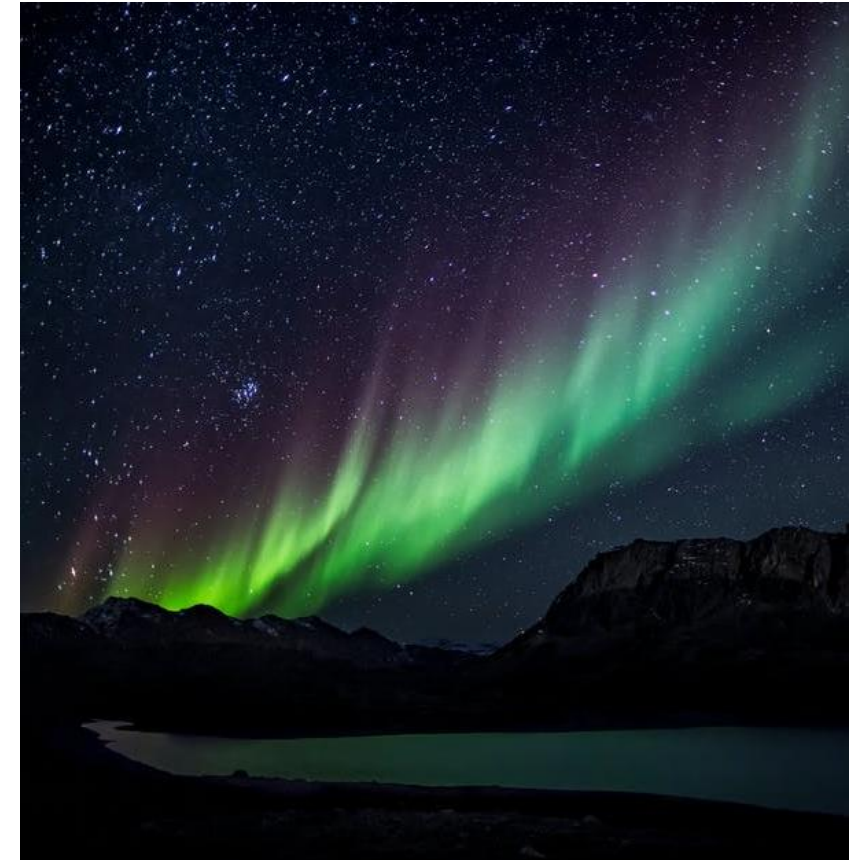

Mynd: <https://notendur.hi.is/brh12/Kennsla/dt2/>

جوگرافيا:

ئاووههوا و ژيانى رۆژانه

- ئاوههوا كارىگهري مەزنى ھەيە لەسەر ژيانى رۆژانه لە ئايسلەند و ئايسلەنديەکان دەتوانن بەبەردەوامى قسە بکەن دەر بارەى ئاوههوا.
- ئەوى دەتوانىت گەلێک زۆر بەفرى ھەيىت لە زستاندا ھەر بۆيە خەلک پيوستە بەفر لە ئوتۆمبیلەکیان دوور بکەنەوہ بۆ دوورگرتن لە دارووشين. بەفرەکە دەبێ راملدریٹ، و خوی یان لم لەسەر قەراخ و شەقام بلاوى کریتەوہ بۆ ئەوھیکە خەلک بتوانن پياسە بکەن و شوڤیری بکەن.
- ئەوہ باشە بۆ بەکارھێنان بزمار لەژیرپیللو بۆ خو بەدوور دەگرن لە کەوتن لەسەر سەھۆل.
- زستان زۆر تاریک و رووناکی رۆژ کەمە. تیشکەکانى بەرەبەيانى جەمسەرى باکوور لەماوہى زستاندا لە ئاسماندا سەما دەکەن.
- ھاوین زۆر رووناکە، ھەروەھا شەوہکانى!

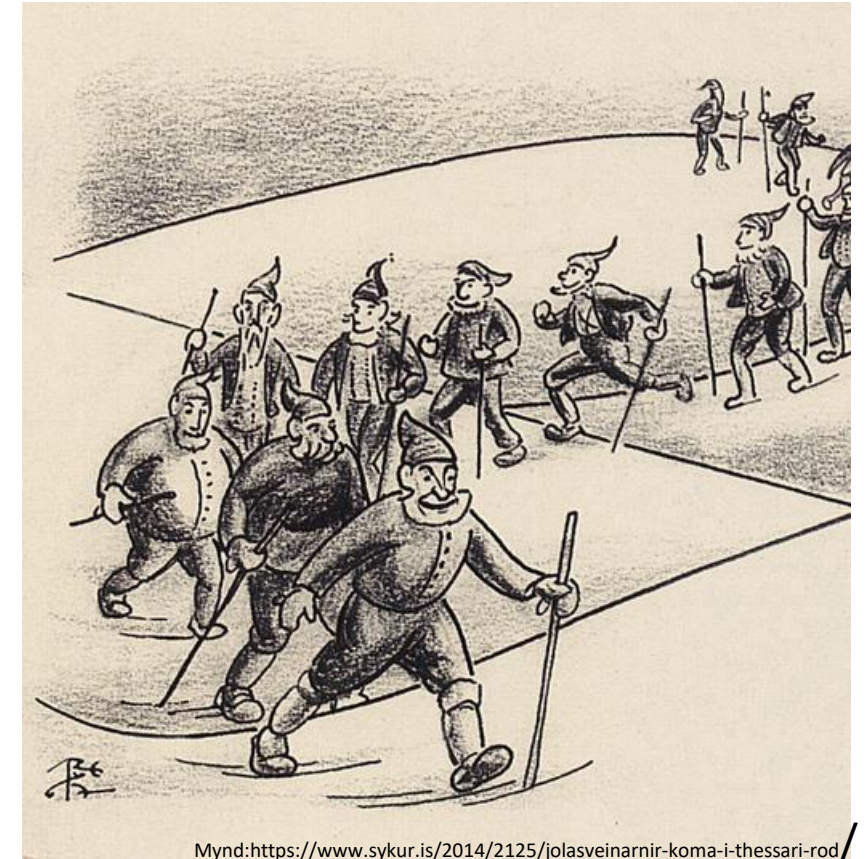
جوگرافيا: ئاۋوھەوا و ژيانى رۆژانە

- ئايسلەندىيەكان خۇيان گونجاندوۋە لەگەل كەش و ھەواى ئايسلەند. ئەوان دەرۋن دەرەھەى تەنانت ئەگەر بەفر و سەرما ھەيىت.
- ئەگەر جلوبەرگى گەرم بېۋىش دەرەھەتن و پىسە لە زستان زۆر خۆشە.
- و بەفرەخلېسكىنە و خلىسكىن لە چالاكىيە خۆشەويستەكانى زستانە.
- منداڵەكان ھەز دەكەن بە گالىسكەى سەر سەھۆل برون و بە گالىسكەكەيان بەرەو لىژايى بخلىسكىن.
- لە ھاویندا، زۆربەى ئايسلەندىيەكان بەباشى دەرەن لە دەرەى مالمەوہ بىمىنەوہ و كاتيان باش بەكار بىنن لە كاتىكدا ھەوا گەرمە و دەچن بۆ باخەكەيان، گەشت دەكەن يان تەنيا پاسكىل لىدەخوړن، پىاسە دەكەبن و لە دەرەھەى مالمەوہ دادەنیشن.

شیوازی ژیان

نهریت و جهژنهکان – جهژنی کریسمهس و سالی نوئ

- جهژنی کریسمهس بۆ زۆربهی خهڵك نهریتیکی گرنهگو ئاههنگی گهورهی خیزانییه.
- جهژنی کریسمهس بهناوبانگه چونکه لهدايك بوونی عیسا مهسیح بهبیر دهخاتهوه، بهلام جهژنی هاوشیوه له ههمان کاتی سال له سالهکانی بهر له مهسیحیهت که ئاههنگی دهگیرا.
- بۆ جهژنی له دایکبوونی مهسیح(کریسمهس). لهماوهی هاتن خهڵك زۆر چالاکی خوشیان ههیه ، ههروهك برژاندنی پسکیت، ئیشی دهستی بۆ کریسمهس، و چوکلیتی کریسمهس، و رویشتن بۆ ئاههنگی له دایکبوونی مهسیح(کریسمهس). خوشهویستی برایانه باوه و زۆریهک لهوان یارمهتی ریکخراوه خیرخوازهکان دهده www.mml.reykjavik.is/2020/12/02/jol-a-islandi
- 13 یوئلا سقهین(Jóla sveinn) ئایسلهندی، له 13 رۆژ بهر له کریسمهس، یهک بهیهک دین بۆ شار. منداڵهکان لهسهه ئهم باوههرن که ئهگهر پێلاویک لهسهه پهنجهره دانین، یوئلا سقهین(Jóla sveinn) ئایسلهندی دیت و دیاریکی بچووک دهخاته ناوی. .

Mynd: <https://www.sykur.is/2014/2125/jolasveinarnir-koma-i-thessari-rod/>

نهریت و جهژنهکان – جهژنی کریسمهس و سالی نوی

- جهژنی Thorlak له 23 ی کانوونی یهکهه بهریوه دهچیت. لهو رۆژهدا گهلێک خهڵک سکهیتی ترشبوو دهخۆنهوه که بۆنیکێ زۆر تووندی ههیه. فرۆشگا ههتا درهنگ کراوهن و خهڵک ههول ددهن بهر له جهژنی کریسمهس مالهکهیان خاین بکهنهوه و بازار کرنهکهیان بکهن.
- شهوی جهژنی له دایکبوونی مهسیح له ۲۴ کانوونی یهکهمه. جهژنی له دایکبوونی مهسیح دهست پێ دهکات له کاتژمێر شهشی ئیواره. خیزانهکان بهر له دهسیکی کریسمهس شیوی کرهسمهس دهخۆن. جهماوهریکی زۆر بهشدار دهبن. ریگخراوه خیرخوازهکان زۆر جار بۆ ئهو کهسانه ی که له کهریمهس بهتهنیا شیوی کریسمهس بهریوه دهبن.
- جهژنی کریسمهس 25 کانوونی یهکهه و رۆژی دوواتر 26 کانوونی یهکهمه. زۆر خهڵکهکه نهریتیانه یان میوانداری دهکهن یان بهشدار ی دهکهن له میوانی کریسمهسدا.
- 31 ی کانوونی یهکهمهکه دوایین رۆژی ساله. وهک نهریتیک سالی پارت له مال ئهبيت، ئهو شۆینه ی یاری ئاگر به کوومهله دهووران ددهن، باوه. میوانیهکان له مالهکان و زۆر جار تا کاتهکانی بهرهبهانی بهردهوام دهبيت.

نهریت و جهژنهکان - جهژنی زیندوو بوو نهوهی مهسیح

- جهژنی گاوران / Páskar
- گهورهترین جهژنی کهنیهی مهسیحیه. جهژنی گاوران زیندوو بوو نهوهی عیسا مهسیح ئاههنگ دهگیرن.
- بۆ زۆر کهس، جهژنی گاوران پاش زستانی دورودریژ، پشودانیکی باشه. زۆر بهیان پینج روژی بهردهوام له ئیشکردن دوور دهبنهوه (له پینجشهممهوه تا سێ شهممه)
- خواردنی چوکلێتی هیلکهیی له روژی یهکشهممه روژی جهژنی گاور باوه که بهگشتی بۆ منداڵهکان زۆر سهرنجر اکیشه.
- قوتابخانه یهک ههفته بهر له جهگنی گاور دادهخرین.
- زۆر خهڵک له پشووی جهژنی گاور دهچن بۆ گهشتی خلیسکینه، که مایکی بچووکي هاوینیدا دهمیننهوه یان لهمالهوه پشوو دهدهن.

Mynd: <https://www.mbl.is/greinasafn/grein/1327462/>

نهریت و جهژنهکان - پوژانی تر

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)

- دووشه‌ممه‌ی کیک‌ی کشمیشی، سی‌شه‌ممه‌ی شروقی زورخواردن و چوارشه‌ممه‌ی خوله‌میشی، نهریتیکه‌ی بو رابواردن له کهلتووری ئاسله‌نیددا. ئەم پوژانه بنچینه‌ی کاسولیکی ههیه و تایبەتە بە دەسپێکی پوژی گه‌وره‌.
- دووشه‌ممه‌ کیک‌ی کشمیشی له مانگی شوبات جهژن ده‌کری‌ت و پڕژه‌یه‌کی زور بوفه‌کی کریم ده‌خوری‌ت.
- له پوژی دواتر، سه‌ شنبه‌ی شروقی، خه‌لک تا ئه‌وه‌نده‌ی ده‌توانن گوشتی به‌رخ و پاقله‌ی سویرکراو ده‌خون.
- چوارشه‌ممه‌ی خوله‌میشی سی‌هه‌مین پوژه که ئیستا ئەم نهریته بو مندالانه که له‌به‌رانبه‌ر وهرگرتنی شیرینی جل ده‌که‌نه به‌ر خه‌لک و گۆرانی ده‌لین.
- پوژی می‌رد کانوونی دووهمه‌. له‌م پوژهدا وه‌ک نهریتیک ژنان گولو دیاریی ده‌ده‌ن به‌ پیاوه‌کانیان و خواردنێکی به‌تام ئاماده‌ ده‌که‌ن. پوژی می‌رد، ده‌سپێکی مانگی Porri یه‌.
- Porri ناوی مانگیکی دیرینی باکووری ئه‌ورووپایه‌. له‌ماوه‌ی Porri، جهژنی به‌ناوی "porrablot" به‌ریوه‌ ده‌چیت، که‌له‌ودا خۆراکی سوننه‌تی زستانی ئایسله‌ندی، ترشی، و/یان شویری، ده‌خوری‌ت.
- پوژی ژن، له‌ مانگی شوباته که له‌ودا ژنه‌کان به‌گشتی گول و دیاری له‌ هاوسهره‌کانیان وهرده‌گرن.

نه‌ریت و جه‌ژنه‌کان – رۆژانی تر

- یه‌که‌م رۆژی هاوین له مانگی نیسانه. ئهمه رۆژیکی پش‌وودانه و جه‌ژنێکه بۆ مندالان. له گهره‌که‌کانی ره‌یکیا‌فیک و شاره جیا‌وازه‌کان نمایش و چالاکی رابواردنی بچ‌ووک بۆ مندالان به‌ریوه ده‌چیت.
- رۆژی نیشتمانی ئایسله‌ند 17ی حوزه‌یرانه. رۆژی جه‌ژن ئاهه‌نگ ده‌گیردریت له هه‌موو شار و گونده‌کانی ئایسله‌ند به‌ نمایش و رابواردن و کۆنسی‌رت. <http://mml.reykjavik.is/2020/12/02/tyllidagar/>
- پش‌وودانی Verslunarmannahelgin کۆتا هه‌فته‌یه‌کی گرنگه له کۆتایی مانگی ته‌مموز/سه‌مه‌تای مانگی ئاب. یه‌که‌م دووشه‌ممه‌ی مانگی ئاب پش‌ووی بانکییه. ئاهه‌نگه گه‌وره‌کان له شوینی کراوه له کۆتایی هه‌فته له سه‌رانسه‌ری ولات به‌ریوه ده‌چیت که به‌ناوبانگترینیان ئاهه‌نگ گیرانه له دوورگه‌ی ویستمه‌نه‌ئیه‌یا.

نهریت و جهژنهکان – کهمیک زیاتر

- زۆر یهک له شار هوانییهکانی ئایسلهند له هاویندا ئاههنگی شار بهرپوه دهبن. ئهم ئاههنگانه که تایبته به خیزانهکانه که سهردان لهوان خوشه بۆ رابواردن.
- دهتوانیت بچیت بۆ ئاههنگهکانی رۆژانه له ئاههنگهکانی شارهکانی نزیکي رهیکیاڤیک وهکو Selfoss، Hveragerdi، Akranes و Borgarnes.
- ئاههنگی سالانهی نمایشی پراید و شهوی کهلتووری، بۆ یادی بۆنهی شاری رهیکیاڤیک له مانگی ئاب له رهیکیاڤیک بهرپوه دهچیت.

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC-ND](#)

پشووې فەرمى له ئايسلهند

بۇ ئەو كارانهى كه له رۆژمكاني پشووداندا ئەنجام دەدرئ پښوېسته تېچووى زيادى بدرئيت

رۆژمكاني ترى پشوودان:

- به ژمارهيكى زور له دانىشتوانى نوئ له ئايسلهند – كه له سهرانسهرى جيهانن – پشووې زياتر به كهلتوورى ئاسلهندى دهناسرئيت.
- ئەگەرچى وهها رۆژهايهك بهشيوهئى ئوتوماتيكي پشووې فەرمى نيين.
- ئەوه سروشتيه بۇ داواكارى (پيشووتر) بكرئيت بۇ مهرمخهسى له شوئىنى ئيشكردن يان قوتابخانه له رۆژانى پشوودانى گرنگدا. تئيينى بكه كه وهها مهرمخهسيك له پشووې هاوينان بهئى پارمدان دهئيت و كهه دهكرئتهوه.

رۆژى سالى نوئ (01.01).

پنج شهمهئى گهوره

ههئىنى باش

يهكشهمهئى جهژنى گاور

دوشهمهئى جهژنى گاور

جهژنى بهرزبوونهوهئى عيسا بۇ ئاسمان (40 رۆژ پاش جهژنى گاور)

ويتسونداى (50 رۆژ پاش جهژنى گاور)

دوشهمهئى سبى

يهكهه رۆژى هاوين (سئيهه پنج شهمه له مانگى نيسان)

رۆژى كرئكار (01.05)

رۆژى نيشتمانى ئايسلهند (17.06)

رۆژى بازركان (يهكه رۆژى مانگى ئاب)

شهوى جهژنى لهدايكبوونى مهسيح (كريسمهس) (24.12)ى نيوهرو

رۆژى جهژنى لهدايكبوونى مهسيح (كريسمهس) (25.12)

رۆژى بۆكسبازى (26.12).

رۆژى نهوروژ (12/31)ى نيوهرو

باشتر وايه بۇ ههموو رۆژانى پشووې فەرمى له ئايسلهند لهسهر تهلهفون
بهرهئانهوه ريك بهئيت – بۇ ئەوهيكه مندالهكانتان به ريكهوت نهچنهوه بۇ
قوتابخانه يان خوت نهچيته شوئىنى ئيشكردنت!

• پوژى لەدايکبوون هه‌موو گه‌وره‌کان پوژى لەدايکبوونيان جه‌ژن ناگرن، نه‌گه‌رچى هه‌موويان لەدايکبوونى مه‌زن جه‌ژن ده‌گرن. نه‌ريته که پوژى لەدايکبوونى مندا‌له‌کان به به‌ريوه‌بردى ميو‌انێک بو خيزان و/يان هاو‌رييه‌کان جه‌ژن بگيرتريت.

• ئاهه‌نگى ناوليان. زور يه‌ک له خه‌لک ناوى مندا‌له‌کانيان له که‌نيسه‌يان له‌ماله‌وه له‌لايه‌ن قه‌شه‌يه‌ک ده‌نن. هه‌روه‌ها ئاهه‌نگى ناوليان بو مندا‌له‌کان باوه به‌بى هيچ واتايه‌کى ئاييني. به‌ر له گه‌يشتنى مندا‌ل به 6 مانگى، ناوى مندا‌له‌که داسه‌پاوه و ناوه‌که ده‌بى به به‌ريوه‌برايه‌تى تو‌مارى ئايسله‌ند رابگه‌يه‌ندريت. www.thjodskra.is

پوژه‌تايه‌ت و گرنگه‌کانى تر

پوڙه گرنه گه گاني تر - بهرده واهه

- دين وهر گرتن . منداله كان ده توانن له چوارده سالي دينيان پيډرئيت . ئهم پشتر استگردنه وه حمزي ئهوان دهرده خات بو ئه ندامبوون له كه نيسه ي نيشتماني ئايسلهند. دين وهر گتني مهده نيش ههيه كه هيج پهيوه نيه كي به ئايين نيهه. www.sidmennt.is
- ههرزه كاره كان له شوينيك كه سه باره ت به ئايين و به ها ئه خلاقيه كان فير ده بن و له سهر لايه نه گاني ژيان گفتوگو ده كن، پراهيناني دين وهر گرتنه كه تيده پهرين.
- ئاههنگ و مهراسيمي دين وهر گرتن بهرپوه ده چييت و ههرزه كاره كان به گشتي له لايه ن خيزان و هاورپيه كانيان ديارى پاره وهرده گرن.
- دين وهر گرتن ، چ له كه نيسه و چ له ئاههنگيكي مهده ني. له ئايسلهند به زوري نيهه.

پرفژه گرنګه‌کاني تر - به‌رده‌وامه

- **ناهنگی ژن هينان.** زور جووتی هەر ساله له ئایسله‌ند هاوسەرگیری ده‌کەن. تۆ ده‌توانی له که‌نیه، له‌گه‌ڵ ریک‌خراوه‌یه‌کی ئایینی تر یان له نووسینگه‌ی ده‌سه‌لاتی ناوچه هاوسەرگیری بکه‌یت.
- **جووته‌کانی هاو‌ره‌گه‌ز باز ده‌توانن له ئایسله‌ند هاوسەرگیری بکه‌ن و ئه‌م هاوسەرگیریه هەر وه‌ک هاوسەرگیریه‌کانی تر به گویره‌ی یاسا قه‌بوول‌کراوه.**
- **پرسه.** سا‌لانه نزیکه‌ی 2000 ئایسله‌ندی ده‌مرن. پرسه‌که بۆ زوربه‌ی ئه‌وانه‌ی که ده‌مرن له که‌نیه به‌ریوه ده‌چیت. بوونی قه‌شه له کاتی ناشتن به‌زور نییه.
- **دوو جووری ناشتن هه‌یه:** ناشتن و سووتانی لاشه‌ی مردوو. له ناشتندا، له‌ش له سندووقیک داده‌نریت و پاشان له گۆرستان ده‌نیژریت. ئه‌گه‌ر له‌ش بسوتینریت، کووپه‌یه‌ک که داگری خۆله‌میشی پاشماوه‌ی سووتینراوه له گۆرستان ده‌نیژریت.

ئايين له ئايسلەند

- ئايسلەند ئازادىي ئاييىنى ھەيە. ئەمە بە واتاي ئەمەيە كە ھەموو خەلکک دەتوانن ئاييىنى خۆيان بەيى ترس و ئازار و سزا بەريوہ بېەن. ئەروہا ئەمە بە واتاي ئەمەيە كە ھەر كەس مافى ئەوہى ھەيە كە سەبارەت بە ئاييىنى خۆى بېريار بەدات، يان لە ھيچ رېكخراوہيەكى ئاييىندا ئەندام نەبېت.
- كەنيسەى نيشتمانى ئايسلەند گەورەترين رېكخراوہى ئاييىنى ئەم و لاتەيە. كەنيسەى نيشتمانى ئايسلەند بەشېكە لە نەريتى لۆسەرى-ئىنجىلى (Lutheran-Evangelical). گرنكى ئايين لە ژيانى خەلکدا جياوازە، بەلام كەنيسە سەبارەت بە ئاھەنگەكانى وەكوو دين وەرگرتن، ھاوسەرگىرى، پرسە و ناشتن، و ھەروہا پشووى كريسەس بۆ زۆربەى خەلک گرنگە.
- زۆرېك لە كۆمەلگا گەورە و بچووكەكان لە ئايسلەند ھەيە و كۆمەلگا بەگشتى لە ئاست بۆچوونەكانى جياوازي ئاييىنى و فەلسەفى خەلک سنگ فراوانە.
- بەشېك لە باجىي خەلک دەگاتە رېكخراوہكانى ئاييىنى شوينى تۆماكردينان. دەولەتى ئايسلەند مووچەى قەشەكانى كەنيسەى نيشتمانى ئايسلەند دەدات.
- كەنيسەى نيشتمانى ھيچ كارىگەريەكى نىيە لە ياسادانان، بەريوہبردنى ياسا يان بەريوہبردنى فەرمانەكان لە ئايسلەند.

ماليه ركان

www.almannavarnir.is

www.althingi.is

www.borgarsogusafn.is

www.dagarnir.is

www.forseti.is

www.is.wikipedia.org

www.island.is

www.kirkjan.is

www.mcc.is

idnalsi-a-loj/2020/12/02www.mml.reykjavik.is/

ragadillyt/2020/12/02www.mml.Reykjavik.is/

www.mms.is/namsefni/saga-islands

www.syslumenn.is/thjonusta/utgefin-leyfi/listi-yfir-skrad-trufelog-

og-lifsskodunarfelog

www.Reykjavik.is

www.sidmennt.is

www.thingvellir.is

www.thjodminjasafn.is

www.vedur.is

Stjórnarráð Íslands
Félagsmálaráðuneytið